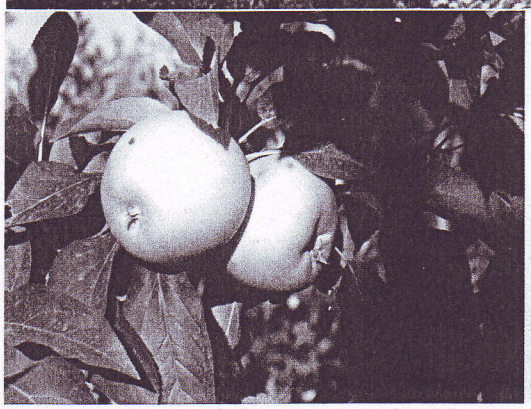
ÇANAKKALE
ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

BAYRAMİÇ BELEDİYESİ

Bayramiç
Sempozyumu'07

BAYRAMİÇ'de
Tarım - Elma - Şarap
Turizm - Kazdağları
Su Ürünleri - Alabalık
Arkeoloji
Jeoloji
Tarih

03-05 Ağustos 2007

BAYRAMİÇ - ÇANAKKALE 2007

İÇİNDEKİLER

Bayramiç Değerleri Sempozyumu

Yer: Bayramiç Öğretmenevi

1. Oturum: Bayramiç Bölgesinde Arkeoloji ve Turizm

Oturum Başkanı: **Nurettin ARSLAN**

Dinçer Savaş LENGER; 1
Antik Çağda İda Dağının Sosyo Ekonomik Yapısı
Tolga ÖZHAN; 7
Antik Kaynaklarda Skepsis Kenti
Cem ŞAHİN; 11
Troas'ta Arkaik Kökenli Bir Yerleşim: Kebren ve Savunma Duvarları
Reyhan KÖRPE, Mehmet Fatih YAVUZ; 19
Antik Çağlarda Troas'da Ağaç ve Ağaç Taşımacılığı
Emel CAN 23
Alternatif Turistik Ürün Çeşitlendirme ve İmaj Politikası
Mehmet ÇAVUŞOĞLU; 29
E-KO Turizm ve Bayramiç Yöresine Yönelik Yeni Bir Tanıtım Stratejisi

2. Oturum: Bayramiç'te Sosyal Hayat

Oturum Başkanı: **Ülkü ALTINOLUK**

Gülgün YAZICI, İmran ŞAHİN, Mesut YAZICI, 39
Kitabelere Göre Bayramiç'te Sosyal Hayat
Mustafa AKSOY; 57
Türk Toplumunun Varlığının İzi Mezar Taşlarının Bayramiç'teki Durumu
Mithat ATABAY; 67
1950-1951'de Bayramiç'e Gelen Bulgaristan Göçmenleri
Çiğdem ALPARSLAN; 75
Bayramiç İlçesinin Sosyo-Ekonomik Yapısı ve İşgücü Piyasasının Özellikleri
Tülay CENGİZ, Tutku AK, Füsun ERDURAN, Abdullah KELKİT 83
Hızlı Kırsal Değerlendirme Yönteminin Evciler Köyü, Çanakkale Örneğinde İncelenmesi
Halil IŞIK; 91
Bayramiç'in Geleceği Gençler: Gençliği Rol Modelliği Aracılığıyla Bilinçlendirmeye Yönelik *Model* Önerisi

3. Oturum: Değerler Bütünü Olarak Kazdağları

Oturum Başkanı: **Osman DEMİRCAN**

Ahmet GÖNÜZ, Seda AKTAŞ; İnanç SEVİM; 97
Bayramiç Yöresi İçin Yeni Bir Alternatif Ekonomik Değer Hypericum calycinum L.(St. John's Wort)
Başaran DÜLGER, Ahmet GÖNÜZ, Nurcihan HACIOĞLU; 105
Hypericum *calycinum* L. Bitkisinin Antimikrobiyal Aktivitesi Üzerine Bir Çalışma
Hamit ALTAY, N. Mücalla MÜFTÜOĞLU, Oktay KÜÇÜKOKUMUŞ, Fisun COŞKUN;
Bayramiç'e Özgü Bir Doğal Değer: Cyclamen hererofolium 109
Latife AKTAN; 117
Kazdağları Siklameninden Türk Çini Sanatına

4. Oturum: Kazdağlarında Çevre Sorunları ve Korunması
Oturum Başkanı: **Ahmet GÖNÜZ**

M. Şahabettin KALFA; 125
Yeşil Dünya Kaz Dağı
Reyhan ERDEM; 133
Kazdağlarında Çevre Sorunları
Füsun ERDURAN, Osman DEMİRCAN, Tülay CENGİZ, Abdullah KELKİT; 139
Çanakkale Kazdağları Ekolojisinin Korunmasında Doğa Eğitiminin Önemi

5. Oturum: Kazdağları Coğrafyası
Oturum Başkanı: **A. Adem TEKİNAY**

Talat KOÇ; 145
*Bayramiç (*Çanakkale*) Çevresinin (Kaz Dağı Kuzeyi) Yerşekli Özellikleri*
Kemal ÖKMEN, Hülya YILDIRIM, M. Emin ÖZEL; 151
Kaz Dağlarında Kar ve İklim Değişikliği İlişkisi
Mülayim GÜRE, H. Hülya YILDIRIM, M. Emin ÖZEL; 157
Uydu Görüntüleriyle *Bayramiç Bölgesi CORINE Sınıflandırması*
Muzaffer ÖZDEMİR; Hülya YILDIRIM, M. Emin ÖZEL; 165
Özel Uzaktan Algılama Uydu Verileri ile Farklı Tarihli Bayramiç Görüntülerinden Bitki Örtüsünün Zamansal İncelenmesi

6. Oturum: Bayramiç Bölgesinin Ekonomik Değerleri
Oturum Başkanı: **Hamit ALTAY**

Selçuk BERBER, Harun YILDIZ, Musa BULUT, A. Adem TEKİNAY; 173
*Bayramiç İlçesi (*Çanakkale*) İçsu Kaynakları ve Su Ürünleri Üretim Potansiyeli*
Mustafa ALPASLAN, Hasan Barış ÖZALP, Betül GÜROY, Deniz Anıl ODABAŞI; 181
Bayramiç (Kazdağları-Evciler) Yöresinde Alabalık Değerlendirme Kültürü
Nükhet Nilüfer ZORBA, Murat ZORBA, Onur GÜNEŞER, Selma GÜVEN; 185
Geleneksel Bayramiç Tahin Helvası
Mustafa SAKALDAŞ, Kenan KAYNAŞ; 187
Çanakkale Bayramiç Yöresinde Yoğunlukla Yetiştirilen Tüysüz Beyaz Şaftalide Farklı Depolama Sürelerinin Meyve Kalitesi Üzerine Etkileri
Mehmet MARANGOZ; 193
Elma Üretimi ve Bayramiç Bölgesindeki Elma Üreticilerinin Pazarlama Sorunları
Nilsun SARIYER; 201
Tarım Ürünlerinde Yeni *Ürün Pazarlaması: Bayramiç Nektarini*

EK:

M. Şehabettin KALFA 209
XIX. Yüzyıl kal'a – i Sultaniye Salnamelerinde Bayramiç

HIZLI KIRSAL DEĞERLENDİRME YÖNTEMİNİN EVCİLER KÖYÜ, ÇANAKKALE ÖRNEĞİNDE İNCELENMESİ

Abdullah KELKİT*; Tülay CENGİZ**; Füsun ERDURAN***; Tutku AK ****

ÖZET

Hızlı Kırsal Değerlendirme (HKD), kırsal kalkınma araştırmalarında kullanılan güçlü bir yöntemdir. Zaman açısından ve maliyet olarak avantajlı olması, disiplinler arası bir yaklaşım içermesi ve katılımcılık özellikleriyle yaygın olarak kullanılmaktadır. Yöntem inceleme, insanlarla tanışma, soru sorma, dinleme, tartışma, problemi saptama, çözüm, fırsatlar ve haritalama ya da diyagramlama şeklinde yürütülmektedir. Kırsal ve doğal alanların korunmasında bu yöntem gittikçe yaygın şekilde kullanılmaktadır.

Araştırmada Hızlı Kırsal Değerlendirme Tekniği kullanılarak Evciler köyünün doğal ve kültürel kaynakları belirlenmiştir. Alanın rekreasyon ve turizm yönünden sahip olduğu güçlü yönler ve olanaklar, etkinliklerin gerçekleştirilmesinde olumsuz katkıları olan zayıf yönler ve kısıtlamalar ortaya konulmuştur. Zayıf yönler ve kısıtlamaların kısmen ya da tamamen ortadan kaldırılabilmesi için köye yönelik öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Hızlı Kırsal Değerlendirme, Katılımcı Değerlendirme, Evciler Köyü

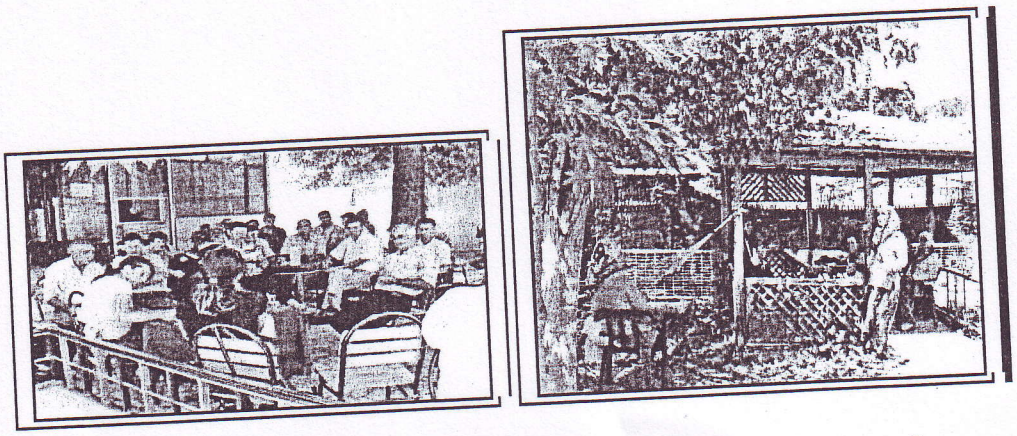
GİRİŞ

Katılımcı Kırsal Değerlendirme (KKD) yöntemi geleneksel kalkınma yaklaşımlarına alternatif olarak gelişmiştir. Topluluğa dair özellik, potansiyel ve sorunların kendileri tarafından analiz edilmesi, topluluğun kendi için kararlar alması, uygulaması ve bu yolla topluluğun güçlenmesine yardım etme işi "Katılımcı Kırsal Değerlendirme" (Participatory Rural Appraisal-PRA) olarak tanımlanmaktadır (Özer 2004; Anonim 2007a). Yöntem kırsal toplumla ilgili bilgiyi toplama ve kavrayış kazandırmayı çok etkili biçimde ve zamanında yapmada etkili olmaktadır (Anonim 2007a). Katılımcı yaklaşım, genel kırsal kalkınma çabaları içinde yer alan her sektörde ve proje aşamasında kullanılabilir (Özer 2004). Özellikle kırsal alanda yaşayan yoksulların kapasitelerini arttırmayı, ekonomik, sosyal ve politik koşullarını iyileştirmeyi esas alır (Özer 2004). Başlangıçta gelişmekte olan ülkelerde kırsal kalkınma projelerinde araç olarak kullanılmıştır. Zamanla oldukça geniş uygulama alanlarına yayılmıştır. Özellikle ziraat alanında, tarım ekosistem analizlerinde, beslenme ve sağlık çalışmalarında, sosyal ormancılıkta, sulama projelerinde, sosyolojik yaklaşımlarda ağırlıklı olarak kullanılmaktadır (Cengiz ve Çelem 2005). Türkiye'de özellikle kalkınma öncelikli bölgeler olan Güneydoğu ve Doğu Anadolu bölgesinde katılımcı yaklaşım projelerle ve daha çok planlama aşamalarında uygulanmaya çalışılmaktadır (Anonim 2007b; Anonim 2007c; Özer 2004)

Katılımcı kırsal değerlendirme, hızlı kırsal değerlendirmenin gelişmiş seklidir. Bu nedenle bazen birbiri yerine kullanılmaktadır. 1980'lerde geliştirilmiş ve uygulanmış hızlı kırsal değerlendirme (Rapid Rural Appraisal-RRA) 1990'larda KKD şeklinde hızla gelişmiş ve yayılmıştır (Chambers 2002; Özer 2004; Cengiz ve Çelem 2005; Anonim 2007a). Hızlı değerlendirme ve katılımcı değerlendirmenin paylaştıkları birçok ortak özellik bulunmaktadır. Öğrenme işleminin hızlı, esnek, araştırmacı ve etkileşim halinde olması, yerel ilkeleri kullanması en önemli ortak özellikleridir (Due and Temu 2000; Chambers 2002; Chambers 2004). Ancak ortak yönlerinin yanı sıra iki yöntem arasında farklılıklar da bulunmaktadır (Çizelge 1). Katılımcı yaklaşımda

* Doç. Dr. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü
** Yrd. Doç. Dr. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü
** Yrd. Doç. Dr. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü
*** Arş. Gör. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü

tartışmasına köyden mümkün olduğu ölçüde geniş ve değişik yas gruplarından katılımın sağlanmasına özen gösterilmiştir. Köyde, kadınlar ve erkekler olmak üzere iki ayrı toplantı düzenlenmiştir. 15 kadın ve 50 erkek olmak üzere toplam 65 kişi grup tartışmalarına katılmıştır. Bu toplantı sonucunda; nüfus ve hane sayısı, alt ve üst yapı durumu (eğitim, sağlık, sosyal donanım ve alt yapı) köyde yetiştirilen baslıca ürünler, geçim kaynakları, köy içi ve köyler arası ilişkiler, göç, turizm-rekreasyon durumu ve köydeki temel sorun alanları gibi konular incelenmiştir.

Resim 1. Hızlı kırsal değerlendirme toplantısı

ARAŞTIRMA BULGULARI

2000 yılı Genel Nüfus Sayımına göre köy nüfusu 2031 kişiden oluşmaktadır. Bu nüfusun % 60'ını kadın ve % 40'ını erkekler oluşturmaktadır. Köyün nüfusu gittikçe artmaya başlamıştır. Yaklaşık 750 hane olan köyde boş konut bulunmamaktadır. Evler genelde betonarmeden yapılmış olup, yaklaşık % 20 oranında kerpiç evler göze çarpmaktadır. Ayrıca köyde yakın tarihe ait kerpiç evlerin birçoğu harabe durumdadır. Köy, adını zamanında yarma tahtadan yapılan evlerden almıştır. Bu geleneksel doku günümüzde bulunmamaktadır.

Köyün ilişkide bulunduğu önemli merkezlerin başında Bayramiç İlçesi gelmektedir. Özellikle sağlık hizmetleri nedeniyle bu bölgeye gidilmektedir. Resmi kurumlardan ve yine sağlık hizmetlerinden faydalanmak amacıyla Çanakkale il merkezi de köyün ilişkide bulunduğu önemli merkezlerdendir. Edremit ise rekreasyon amaçlı kullanılan merkezlerdendir.

Köyde okur-yazar olmayan kesim % 1'dir ve eğitim seviyesi çok yüksek değildir. Bir adet ilköğretim okulu bulunmaktadır. Okul personel bakımından oldukça yetersizdir. Bayramiç Halk Eğitim Merkezi tarafından her sene dikiş-nakış kursları, arıcılık ve avcılık kursları düzenlenmektedir. Bu kurslara katılım için herhangi bir yaş sınırı yoktur. Bunların dışında köyde Kuran kursları da verilmektedir.

Yaklaşık 10.000 dönüm arazisi bulunan köyde sulanabilen arazi miktarı 8.000 dönümdür. Köyde bağcılık çok azdır ve kuru tarım, sebzecilik ile seracılık yapılmamaktadır. Geriye kalan 2.000 dönüm işlenmeyen arazi ise mera olarak kullanılmaktadır. Ayrıca köydeki çiftçinin köyün dışında da yaklaşık 2.000-2.500 dönüm arazileri mevcuttur. Köye dışarıdan gelen inşaat işçilerini saymazsak, köyde toprağı olmayan hane hemen hemen hiç yoktur ve hane başına ortalama 10 dönüm arazi düşmektedir. Bu nedenle tarım köyde önemli geçim kaynağıdır. Köy 1960'lı yıllardan itibaren meyvecilikle geçimini sağlamaktadır. Köyün tarım varlığında 1980'lerden sonra gelişmeler olmuştur. Özellikle bodur meyve üretimine geçiş artmıştır. Fakat nektarın üretimi zamanla azalmıştır. Narenciye harici her türlü meyve yetiştirilmekle birlikte özellikle elma, kiraz ve nektarına ağırlık verilmektedir. Evciler köyünde yıllık yaklaşık 30.000 ton elma ve 500 ton kiraz yetiştirilmekte olup, elma ile kirazda ihracata gidilmektedir. Çiftçi kadınlar da en az erkekler kadar meyvecilik üretimine katkı sağlamaktadır. Köyde 10 tonluk buzhaneler bulunmaktadır ve tarımla ilgili yenilikler takip edilmektedir. Fakat köyde Ziraat Mühendisi olmadığı için köylüler teknik yardım alabilecek destek bulamadıklarını belirtmişlerdir. Özellikle bitki besleme konusunda uzmanlara ihtiyaç duyulmaktadır. Köyde yeterli su mevcuttur fakat kapalı bir sistem

olmadığı için bu su tam kapasiteli kullanılamamaktadır. Bu durum bu kadar sulanabilir araziye sahip çiftçinin su sıkıntısı çekmesine neden olmaktadır. Ayrıca köyde sulama göleti ihtiyacı duyulmaktadır.

Köy nüfusunun çok az bir kısmı küçükbaş hayvancılıkla (keçi ve koyun) uğraşmakta olup köyde yalnızca hayvancılıkla geçinen hane bulunmamaktadır. Öz tüketime yönelik hayvancılık yapılmaktadır. Köyde büyükbaş hayvan yetiştiriciliği de yapılmamaktadır. Zaman zaman Orman İşletmesinin sorumluluğunda yapılan orman kesimi gibi işçilikler de köylünün geçim kaynağına katkı sağlamaktadır. Köyde el sanatlarından gelir sağlayanlar olmamakla birlikte köyün kadınları kendilerine yetecek kadar el sanatlarıyla uğraşmaktadırlar. Ayrıca köyde bakkal ve kahvehane dışında esnaf da bulunmamaktadır. İhtiyaçlar Cuma günleri kurulan pazardan ve çevre ilçe merkezlerinden sağlanmaktadır. Köylülerin sosyal güvenliği Bağkur tarafından yapılmaktadır.

Köyde ve köy sınırları içinde yer alan Ayazma'da kültürel etkinlik açısından çeşitli festivaller yapılmaktadır. Bunlardan biri köy hayrı için her yıl Mayıs ayında yapılan yağlı güreş festivalidir. Bir diğeri de, Ayazma'da her yıl Ağustos ayında yapılan İda (Kazdağ) Kültür ve Sanat Etkinlikleri kapsamında bölgenin mitolojisini yansıtmak amacıyla yapılan güzellik yarışmalarıdır. Bu etkinlik kapsamında yapılan ve şimdiye kadar üçüncüsü düzenlenen Ayazma Altın Elma Festivali ise köylünün ve civar illerin en çok ilgisini çeken etkinliklerdendir. Ayrıca tavla müsabakaları, resim sergileri ve halk oyunları gösterileri ile halk konserleri de önemli etkinliklerdendir. Köy içerisinde hayır için kadınlar tarafından düzenlenen kermesler de bazı etkinlikler arasındadır.

Evciler köyü halkı genelde çevredeki ormanları piknik amaçlı kullanmamaktadırlar. Bunun en büyük nedeni olarak çalışmaktan vakit kalmadığını belirtmektedirler. Evciler Köyü içerisinde rekreasyon amaçlı park, çay bahçesi ya da çocuk oyun alanları da bulunmamaktadır. Buna özellikle ihtiyaç duyan kadınlar, köydeki mevcut 2 otelden birinin tesislerinden çekinerek faydalanmaktadırlar. Köy içerisinde yaylalar bulunmasa da Kaz Dağları'nın varlığı yeterli olmaktadır. Köyde rekreasyon ve turizm amaçlı kullanılabilecek en önemli kaynak, Evciler köyüne 5 km mesafe uzaklıkta olan Ayazma'dır. Bu bölgede mağara ve şelale gibi kaynaklar, alabalık tesisleri, piknik ve mesire yerleri bulunmaktadır. Alana rekreasyon yapmak amacıyla yakın bölgelerden (Çanakkale, Balıkesir, Edremit v.s.) çeşitli ziyaretçiler gelmektedir ve özellikle dağcılık gibi etkinlikler ile uğraşılmaktadır. Ayazma'ya gelen turistler, genelde tur otobüsleriyle köye uğramadan geçmekte ve köylüyle etkileşime geçememektedir.

Köyde 2 adet otel bulunmaktadır. Bunun dışında ev pansiyonculuğu gibi diğer konaklama tipleri bulunmamaktadır. Zeytinyağı ve ev salçası satışı yapılmakla beraber, yöresel ev yemekleri satış amacıyla yapılmamaktadır. Bunun nedeni olarak talep olmaması gösterilmektedir. Ayrıca el sanatlarına da yeterince önem verilmiştir. Köylünün gelir sıkıntısı olmadığından turizm kavramı çok çekici gelmemekte fakat tamamen karşı da çıkmamaktadırlar. Çevrede farklı turizm merkezlerinin bulunmasından dolayı turizmin burada mümkün olamayacağını düşünmektedirler. Ekolojik turizm türlerine biraz daha sıcak bakmakla beraber yine de gereksiz olduğunu düşünmektedirler. Gerekli olduğunu düşünen bazı kesimleri de bundan caydırmaya çalışmaktadırlar. Özellikle konut sıkıntısı çektiklerini ve ev pansiyonculuğuna gerek olmadığını belirtmektedirler. Fakat eski kerpiç evlerin restore edilmesine olumlu bakmaktadırlar.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Araştırmada uygulanan teknik köy hakkında hızlı bir şekilde değerlendirme yapılmasını sağlamıştır. Sorularda sağlama soruları sorularak anketin yanıltıcılığı en aza indirgenmeye çalışılmıştır. Ancak uygulamada köyün fazla nüfusunun olması ve yaşam biçimi olarak kapalı topluluğa sahip olması nedeniyle tekniğin uygulanmasında bazı aksaklıklar doğmuştur. Homojen şekilde olması gereken grup tipi görüşme seklindeki toplantı, erkeklere ve kadınlara iki ayrı toplantı şeklinde düzenlenmiştir. Ancak bu durum sonuçlara olumsuz şekilde yansıtılmamaya çalışılmıştır. Yapılan araştırma sonucunda Evciler köyünde rekreasyon ve turizm konusunda eğitime yönelik daha kapsamlı toplantıların düzenlenmesi gerektiği saptanmıştır. Tekniğin uygulanması ile elde edilen sonuçlara göre köyde alınacak önlemler aşağıda açıklanmıştır.

Köyde aktif işgücü eksikliği yok denecek kadar azdır. Yerel halk ekonomik olarak tarla ve bahçe tarımından geçimini sağlamaktadır. Özellikle elmacılık başlıca geçim kaynağıdır. Köyün en önemli sorunu sulama suyu teminidir. Sulama göleti bu sorunun çözümü olabilir. Araştırma alanında hayvancılık öz tüketime yöneliktir, geçim kaynağı olacak şekilde gelişmemiştir. Köyün kendine ait yaylasının olmaması ve tarım arazilerinin fazlaca olması da hayvancılığa önem verilmemesini desteklemiştir. Pazarlama konusunda ürünlerin organize biçimde dışarıya pazarlanması gerçekleştirilmelidir. Özellikle elma yetiştiriciliğinde bölgede öncü olan köyün pazarlama ve patent almasında organize olması sağlanabilir.

Araştırma alanı, rekreasyon ve turizm için uygun olmasına rağmen bu potansiyel kullanılmamaktadır. Oysa kırsal turizm, alışılagelmiş turizm anlayışından uzak, doğal güzellikleri değerlendirmek isteyen turist için cazibe merkezi olmakla birlikte, kırsal alanlardaki yöre halkının geçim kaynağı için önemli bir gelir kaynağıdır. Araştırma alanında özellikle köy merkezinde geleneksel mimariyi yansıtan doğaya uygun konutlar bulunmamaktadır. Yerel kültür ve yansımaları köyde görülmemektedir. Pansiyonculuk konusunda yerel halk uygulamaya olumlu bakmamaktadır. Bu konuda halkın bilinçlendirilerek ev-pansiyonculuğuyla ekonomik düzeylerinin yükseltilmesi sağlanabilir. Yörede Ayazma turizm ve rekreasyon açısından önemli bir değere sahiptir. Ayazmanın yörenin flora ve fauna bakımından zengin Kazdağılarında bulunması ve Milli Parka yakın olması bu alanın rekreasyon ve turizm yönünden çekim merkezi olmasını sağlamıştır. Ayazma çevre illerden piknik yapmak için gelen ziyaretçilerin de odak noktasıdır. Bu derece önemli bir mevkiinin Evciler Köyü sınırları içinde bulunması büyük bir avantajdır. Ancak köy merkezi, rekreasyon ve turizm yönünden gelişmemiştir. Yerel halkın yoğun şekilde çalışması nedeniyle akşamları rekreasyon ihtiyaçlarını giderecek köy merkezinde peyzaj düzenlemeleri yapılabilir. Köy cazip hale getirilerek Ayazmaya gelen tur operatörlerinin güzergâhı kapsamına alınması sağlanabilir. Böylece talep sağlanarak geleneksel kültür yaşatılabilir. Özellikle yöresel ev yemekleri ve el sanatlarından ekonomik gelir elde edilebilir. Köyde konaklama sağlanarak, rekreasyonel etkinlikler için olanaklar yaratılabilir. Ayrıca festivaller daha organize biçimde düzenlenerek köy tanıtımına katkı sağlanabilir. Bu konuda kırsalda önemli bir değere sahip olan köy kadınlarına aktif görevler düşmektedir.

Evciler köyü örneğinde yapılan bu araştırma, üniversiteler, sivil topluluklar ve kurum-kuruluşların, yerel yönetimlerin yapacakları çalışmalarda yerel halka katılımcı olarak yer vermesinin önemini ve gerekliliğini yapılan diğer araştırmalarda olduğu gibi vurgulamaya çalışmıştır. Türkiye'de kırsal alanlarda yapılan bilimsel araştırmalarda olduğu gibi vurgulamaya şekilde araştırılmıştır. Ancak uygulamaların bu yönde halen eksik olduğu görülmektedir.

KAYNAKLAR

1. Anonim, 2007a http://www.agr.ege.edu.tr/~tuam/e-kitap/halilkitap/pra.htm
2. Blumenthal, D., Jannink, J.L., A Classification of Collaborative Management Methods, Conservation Ecology, 4 (2000), URL: http://www.consecol.org/vol4
3. Anonim 2007b. Güneydoğu Anadolu Bölgesel Gelişme Planı.http://www.eu-gaprdp. org/
4. Anonim 2007c.Doğu Karadeniz Bölgesel Gelişme Planı. Ekutup.dpt.gov.tr/ bolgesel/dokap
5. Anonim 2007d. http://www.sarisivat.com/canakkale_antik_sehirler.htm
6. Anonim, 2007e. http://maps.google.com
7. Cengiz T ve Çelem H. 2005. Hızlı Kırsal Değerlendirme Yöntemi: Alpagut Köyü Örnegi (Seben, Bolu). Kafkas Üniversitesi Artvin Orman Fakültesi Dergisi 6 (1–2) (2005), 161–170
8. Chambers R. 2002. Relaxed and Participatory Appraisal: Notes on Practical Approaches and Methods for Participants in PRA/PLA. Related Familiarization Workshops, 2002, URL: http://www.ids.ac.uk/ids/particip/research/pra/
9. Chambers R. 2004.Katılımcı Kırsal Değerlendirme/ Hızlı Kırsal Değerlendirme Yöntemlerinin Sağlık Ve Beslenmede Mevcut Ve Potansiyel Kullanımları. Çeviri Özkaya T., Tarımsal Yayım ve Kırsal Kalkınmada Katılımcı Yaklaşımlar Bülteni, Ege Üniversitesi Tarımsal Uygulama ve Araştırma Merkezi, Bülten No: 1.
10. Due J. and Temu A. 2000. Participatory Appraisal Approaches Versus Sample Survey Data Collection: A Case of Smallholder Farmers Well-Being Ranking in Njombe District, Tanzania. Journal of African Economies, 9 (2000) 44–62.
11. ÖZER D. 2004. Kırsal Kalkınmada Katılımcılık ve Katılımcı Yayım. Harran Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 2004, 8 (2): 17–27.